

OVERLEG KLEINE ONDERWIJSVERSTREKKERS
p/a Gitschotellei 188, 2140 Antwerpen

Aan de heer Ben Weyts
Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Kreupelenstraat 2
1000 Brussel

kopie: Minister-president Jan Jambon
Viceminister-president Hilde Crevits
Viceminister-president Bart Somers

andere onderwijsverstrekkers

datum: 7 oktober 2020

betreft: eindtermen 2de en 3de graad

Geachte heer minister

Graag vragen wij uw aandacht voor een bezorgdheid die bij de partners van Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers¹ leeft over de eindtermen en dan specifiek die van de 2de en de 3de graad secundair onderwijs. Die werden recent ontwikkeld en een eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse regering, maar zelfs na veel extra overleg werd er geen overeenstemming gevonden voor een definitieve consensus. Die eindtermen liggen nu dus in 'politieke handen'.

We willen ons met deze brief aansluiten bij de vraag van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, om het voorliggende pakket (specifieke) eindtermen voor de 2de en de 3de graad niet goed te keuren omdat we menen dat de vrijheid van onderwijs geschaad is en dat tegelijk ook de onderwijskwaliteit bedreigd is.

¹ OKO is het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers uit het vrij gesubsidieerd onderwijs: de Federatie Steinerscholen, het Vlaams Onderwijs Overlegplatform (VOOP), de Federatie van Onafhankelijke, Pluralistische, Emancipatorische Methodescholen (FOPEM) en de raad van Inrichtende machten van het Protestants-Christelijk Onderwijs (IPCO).

Het is onze overtuiging dat dit pakket onwerkbaar is en dat een sterke versoering nodig is wil het een positieve impact hebben op een gezond en inclusief schoolklimaat, op de onderwijskwaliteit en op het engagement van de schoolteams ten aanzien van het schoolproject. Voor de richtingen in de dubbele finaliteit en de arbeidsmarktfinaliteit dienen deze eindtermen respectievelijk specifieke eindtermen ook nog eens gecombineerd te worden met de vereisten van de eveneens gedetailleerde beroepskwalificaties. Los van het feit, dat algemene vorming van het allergrootste belang is voor alle leerlingen, dient er zich voor deze leraren en leerlingen daardoor nog een extra probleem aan. We hebben deze bezorgdheden herhaaldelijk uitgesproken, onder meer in de Vlor en in de ontwikkelcommissies.

In de recente gesprekken tussen de onderwijsverstrekkers, uw kabinet en uzelf over de opstart van de ontwikkeling van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen voor het basisonderwijs, hebben we samen afspraken gemaakt die de weg kunnen vrijmaken voor een betere uitrol van het dossier. Inmiddels werd het criterium haalbaarheid toegevoegd, en er werd overlegd over de vrije ruimte die nodig is voor scholen. Minimumdoelen mogen de onderwijstijd niet maximaal invullen. (Er werd gesproken over een verhouding van 70-30.) We menen dat scholen en leraren het vertrouwen verdienen dat ze deze ruimte vanuit hun deskundigheid en engagement op een betekenisvolle wijze vorm zullen geven en zo zullen bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs.

Als we, in het licht van deze besprekingen voor het basisonderwijs, naar de ontwikkelde (specifieke) eindtermen van de 2de en de 3de graad secundair onderwijs kijken, dan moeten we vaststellen dat er een problematische situatie is ontstaan.

De combinatie van het grote aantal eindtermen, met uiterst gedetailleerde afbakeningen, met zo mogelijk nog meer gedetailleerde specifieke eindtermen per studierichting, maakt het onmogelijk om dit geheel binnen de onderwijstijd van 32 uren te realiseren, zelfs indien men alle museumbezoeken, uitstappen, ervaringsgerichte leeractiviteiten enz. zou schrappen. Het is duidelijk dat men hier te ver is gegaan in de wens om ambitieuze eindtermen te formuleren. Onhaalbare eindtermen, die dan nog als 'minimum' worden gedefinieerd, zijn alleen maar demotiverend en zullen – zoals een aantal deskundigen reeds voorspellen – bijdragen tot een verdere verlaging van de gemiddelde onderwijskwaliteit en tot een toename van het aantal vroegtijdige schoolverlaters.

De haalbaarheidsoefeningen van de voorbije weken, zullen jammer genoeg nooit aan deze bezwaren tegemoetkomen. Meer aandacht geven aan een sleutelcompetentie of een vak, zal erop neerkomen dat er op iets anders moet worden beknipt. Dat zien we recent bij de tussenkomsten van lobbygroepen (STEM, musea, leraren kunstvakken, historici, experts burgerschapsvorming enz.) die pleiten voor een groter aandeel voor hun vak of cluster.

Door een combinatie van de gekozen werkwijze (onder meer de aangepaste taxonomie van Bloom), en van de detail-afbakeningen die voortvloeien uit de nieuwe definities (zestien breed geformuleerde sleutelcompetenties, competentiegericht, evalueerbaar, explicitering kennis), is het totale pakket, gedetailleerd, te complex, maar bovendien ook te eenzijdig analytisch en cognitief. Door deze opmaak worden

schoolteams gedwongen tot een bepaalde pedagogische en methodische aanpak. Ook dit tast de onderwijsvrijheid aan.

Het is onze overtuiging dat een overkoepelende ontwikkelcommissie, die bij haar oefening vertrekt vanuit onderwijskundig perspectief en vanuit de inzichten en ervaringen die er vandaag zijn, in staat moet zijn om de voorliggende set eindtermen tot een werkbaar geheel te versoberen en de impact ervan te beperken. Daarbij moet er over gewaakt worden dat er geen pedagogische methode wordt opgelegd. Op die manier zullen de eindtermen voldoende ruimte laten voor leraren, schoolteams en schoolbesturen om vanuit hun eigen inzichten en gedrevenheid, bij te dragen aan een brede vorming van alle leerlingen.

We hopen dat deze brief er mee toe kan leiden dat er, in overleg, een noodzakelijke oplossing gevonden wordt voor de moeilijkheden die we ter sprake hebben gebracht.

Met de meeste hoogachting

Lieve Vansintjan
voor het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers